

Διδακτική της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 στο Γυμνάσιο

Στη Μ.Ε. η ελληνική επανάσταση διδάσκεται επί τροχάδην, χωρίς να μπορούν οι μαθητές τις περισσότερες φορές να έχουν ξεκάθαρη εικόνα της εποχής και χωρίς τάσεις έρευνας, αφού το μάθημα βασίζεται σε απλή απομνημόνευση γεγονότων.

Στόχος μας πρέπει να είναι:

- α. η αφύπνιση του ενδιαφέροντος του μαθητή,
- β. η ανάπτυξη της συνδυαστικής ικανότητας (προσώπων – γεγονότων, πηγών, λογοτεχνίας, τέχνης).
- γ. η έφεση για έρευνα,
- δ. η ικανότητα αφαίρεσης αλλά και ανάλυσης-σύνθεσης.

Για την υλοποίηση των παραπάνω στόχων θυμόμαστε:

1. Όλοι οι όροι χρήζουν εξήγηση: να μη θεωρούμε τίποτε ως γνωστό στους μαθητές εκ των προτέρων.
2. Δουλεύουμε με συνοπτικούς πίνακες, ώστε από τη σύνοψη να φτάνουμε στην ανάλυση και στην εξαγωγή συμπερασμάτων.
3. Χρησιμοποιούμε βιβλιογραφία, ώστε να δίνονται εργασίες στους μαθητές ανάλογες με τα ενδιαφέροντά τους.
4. Γίνεται προβολή διαφανειών.
5. Όλα τα γεγονότα στην Ιστορία αποτελούν κρίκους μίας αλυσίδας: Εάν κοπεί κάποιος κρίκος, χάνεται η λογική συνέχεια των πραγμάτων. Γι' αυτό χρειάζεται αναγωγή στα περασμένα (Σχεδ. 1).

Απαραίτητη κρίνεται η χρήση χάρτη για τα πολεμικά γεγονότα, αλλά και πινάκων συνοπτικών, στους οποίους με διαφορετικό χρώμα θα τονίζονται κάθε φορά τα ενδιαφέροντα σημεία που αξίζει να μείνουν στο μυαλό του μαθητή και με βάση αυτόν να αναπαράγει τα γεγονότα. Με τη βοήθεια πηγών ο μαθητής αντιλαμβάνεται τη συμβολή προσωπικοτήτων, καθώς και τις αντιδράσεις του λαού.

Για λόγους πρακτικούς χωρίζουμε την ελληνική επανάσταση σε τρεις τομείς:

- A. πολεμικά γεγονότα,
- B. πολιτικά γεγονότα,
- Γ. τη στάση των Μεγάλων Δυνάμεων απέναντι στην ελληνική επανάσταση.

- A. **Ο πίνακας των πολεμικών γεγονότων** (Σχ. 2) είναι απλός και γίνεται σε κάθετες στήλες, ώστε μετά την ολοκλήρωση των τριών πινάκων (πολεμικών γεγονότων – πολιτικών γεγονότων – στάσης Μεγάλων Δυνάμεων) να τοποθετηθούν ο ένας κάτω από τον άλλο και να υπάρχουν έτοιμοι χρονολογικοί πίνακες με τρία διαφορετικά θέματα.

Πρέπει, όμως, να αναλύονται οι κινήσεις των ελληνικών ή τουρκικών στρατευμάτων, ώστε να κατανοείται η στρατηγική των επιχειρήσεων, η επιτυχημένη ή αποτυχημένη έκβαση των γεγονότων.

Γι' αυτό απαραίτητη είναι η χρήση και άλλων βιβλίων –πέραν του εγχειριδίου- από το διδάσκοντα με περιγραφή-ανάλυση των γεγονότων, όπως απομνημονεύματα, έργα της ποίησης και της λογοτεχνίας, μελέτες, που ζωντανεύουν το μάθημα και εξασκούν το μαθητή στη συνδυαστική ικανότητα πληροφοριών (βλ. βιβλιογραφία).

- B. **Ο πίνακας των πολιτικών γεγονότων** (Σχ. 3). Δεν είναι ανάγκη να υπεισέλθουν οι μαθητές σε λεπτομέρειες, γιατί στο τέλος δημιουργείται ένα συνοθύλευμα ημιγνώσεων, με αποτέλεσμα την κούραση και την αποστροφή των μαθητών.

Στα πολιτικά θέματα πρέπει να δοθεί **προσοχή σε τρία θέματα:**

- I. **Ποιες κοινωνικές ομάδες** είχαν ως τότε εξουσία και επιχείρησαν να τη διατηρήσουν, προσπαθώντας να υποσκελίσουν ή να εκτοπίσουν εντελώς άλλες ανερχόμενες ή παραγκωνισμένες κοινωνικές ομάδες:

A		B
<u>οι ισχυροί:</u>		<u>οι ανερχόμενες κοινωνικές ομάδες:</u>
♦ προεστοί	≠	♦ Φιλικοί
♦ Φαναριώτες		♦ Στρατιωτικοί
♦ μεγαλοεφοπλιστές		♦ λαός

Η Α στήλη σημειώνει τους κοινωνικά ισχυρούς της εποχής, τους κατέχοντες εξουσία, οι οποίοι με την έναρξη του αγώνα δε θέλησαν να χάσουν τα κεκτημένα δικαιώματα.

Η Β στήλη περιλαμβάνει:

- Όσους πρωτοστάτησαν στη μυστική οργάνωση του αγώνα, τους φιλικούς, με επικεφαλής το Δημ. Υψηλάντη, απεσταλμένο του αδελφού του.
- Όσους αναδείχθηκαν στο πεδίο μάχης και έγιναν λαοφιλείς, δηλ. τους στρατιωτικούς με επικεφαλής το Θ. Κολοκοτρώνη.
- Το λαό.

- II. **Γιατί ο αγώνας απαιτούσε μία ενιαία κεντρική διοίκηση:**

- Για τον σχεδιασμό των πολεμικών επιχειρήσεων και την ώθηση για την καθολική επέκταση του αγώνα.
- Για την εξεύρεση οικονομικών πόρων για τον αγώνα.
- Για να αντιπροσωπευθούν οι Έλληνες στα μάτια του πολιτισμένου κόσμου.

Στο σημείο αυτό χρειάζεται να τονιστεί η διαφορά της «κεντρικής διοίκησης» από την «τοπική εξουσία» των κοτσαμπάσηδων, οπότε θα επιτευχθεί και ο στόχος να κατανοήσουν οι μαθητές το ρόλο των προκρίτων πριν και κατά τη διάρκεια της επανάστασης, το φόβο τους για πιθανή απώλεια κεκτημένων αρμοδιοτήτων και συμφερόντων και την αρνητική στάση τους προς τους στρατιωτικούς.

Δίνονται όλα τα ονόματα που χρησιμοποιούνται για τους προκρίτους : κοτσαμπάσηδες, προεστοί, δημογέροντες ή αυτοί που αποτελούσαν τη διοικητική αριστοκρατία.

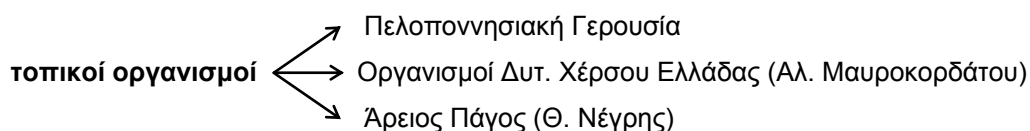
- III. **Οι Εθνοσυνελεύσεις** (Σχ. 4). Πού επιμένουμε:

- Τι σημαίνει Εθνοσυνέλευση.

Εθνοσυνέλευση: η συνέλευση των αντιπροσώπων του έθνους, που συνέρχεται σε έκτακτες περιστάσεις για σύνταξη ή τροποποίηση του πολιτεύματος.

- β) Για ποιους λόγους έγιναν:
- ◆ λόγω της εξέλιξης των πολεμικών γεγονότων με νίκες των Ελλήνων,
 - ◆ εξαιτίας της κατακραυγής εναντίον των προκρίτων.
- γ) Ποιοι στέλλονταν ως αντιπρόσωποι του λαού: πρόκριτοι κυρίως, ώστε να γίνει κατανοητή η ρήξη προκρίτων – στρατιωτικών.
- δ) Σύγκριση των αποφάσεων των Εθνοσυνελεύσεων, της Α και της Γ, για εντοπισμό των διαφορών των Συνταγμάτων.

Πρέπει να τονιστεί στους μαθητές ότι το πρώτο κύτταρο της πολιτικής οργάνωσης υπήρξαν οι **Κοιότητες**. Ακολουθεί η συνέλευση **στη μονή των Καλτετζών** (κυρίως πρόκριτοι) και τελικά από συνελεύσεις προκύπτουν: **τρεις τοπικοί οργανισμοί**.

Χρειάζεται να τονιστεί:

- ◆ Η διαφωνία του Δημ. Υψηλάντη, ως εκπροσώπου του αδελφού του, όταν έφτασε στην Πελοπόννησο το 1821, με τους προκρίτους για την εξουσία.
- ◆ Πώς στρατιωτικοί και λαός τον περιέλαβαν με αγάπη.
- ◆ Οι φόβοι των προκρίτων ότι θα χάσουν την εξουσία αιώνων που κατείχαν, αλλά και η υποχώρησή τους προς το Δημ. Υψηλάντη που ήταν λαοφιλής.
- ◆ Ο λυτρωτικός για τους προκρίτους ερχομός των Φαναριωτών, Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου και Θεοδώρου Νέγρη.

Στις Εθνοσυνελεύσεις επιμένουμε να καταλάβουν οι μαθητές:

- α) Γιατί το πολίτευμα στην Α΄ Εθνοσυνέλευση ονομάστηκε **«προσωρινόν»**:
Τη στιγμή που ως πολίτευμα της Ελλάδας ορίστηκε το **«αβασίλευτο»**, χρησιμοποιήθηκε η λέξη «προσωρινόν», για να μην προκαλέσουν το μένος των **μοναρχικών** καθεστώτων της Ευρώπης. Συγχρόνως τονίστηκε ότι ο πόλεμος είναι **εθνικός**.
- β) Να καταλάβουν τα παιδιά γιατί **το Σύνταγμα της Γ΄ Εθνοσυνέλευσης είναι δημοκρατικό** και μάλιστα το δημοκρατικότερο της εποχής του.
Καλό είναι να γίνει αναφορά στο Διαφωτισμό, τη Γαλλική Επανάσταση και το γαλλικό Σύνταγμα του 1795, ώστε να φανεί ότι αυτά τα γεγονότα και τα κείμενά τους υπήρξαν οι εμπνευστές στους Έλληνες συντάκτες του Συντάγματος (Σχεδ. 5).
Οι μαθητές και λόγω ηλικίας, αλλά και επειδή τα θεωρούν δεδομένα στη σημερινή εποχή, δυσκολεύονται να καταλάβουν πόσο πάλεψε η ανθρωπότητα, για να επιτευχθούν τα «φυσικά δίκαια» του ανθρώπου (Τζον Λοκ).

IV. Ιδιαίτερη έμφαση, χωρίς όμως να απαιτείται η αποστήθιση λεπτομερειών, πρέπει να δοθεί στον **εμφύλιο πόλεμο** (1823-1825), (Σχ. 6) ο οποίος παραλίγο να καταποντίσει την ελληνική επανάσταση. Στο σχεδιάγραμμα παρουσιάζονται :

- α) Για ποιούς λόγους έγινε :
 - i. λόγω διαφορών για τη κατάληψη εξουσίας
 - ii. για την "εθνική περιουσία ή εθνικά κτήματα", δηλ. την περιουσία των Τούρκων και του τουρκικού δημοσίου, κυρίως την ακίνητη, που θα περιερχόταν στα χέρια των Ελλήνων μετά την Επανάσταση.
- β) Οι δύο φάσεις του εμφύλιου πολέμου.
- γ) Η αλλαγή συσχετισμού δυνάμεων.

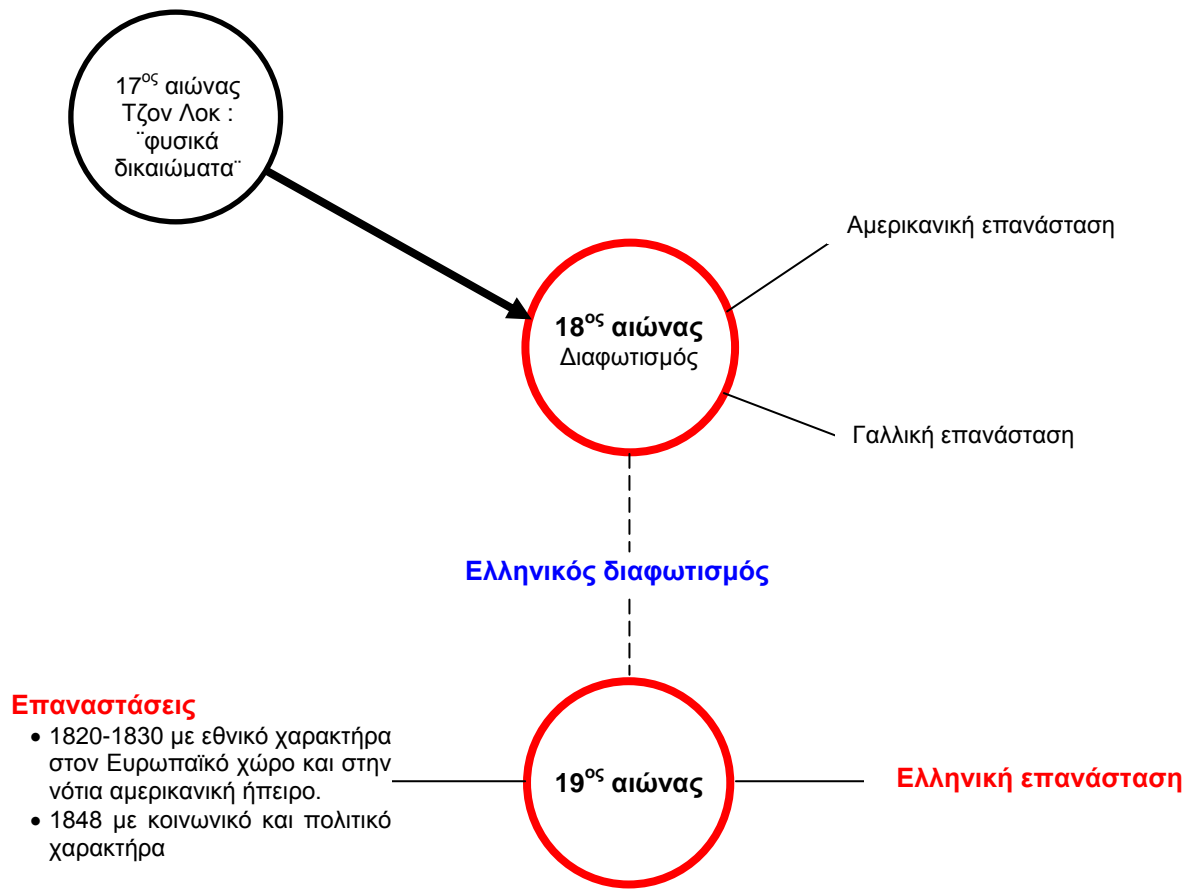
Γ. **Στην εξωτερική πολιτική των Μεγάλων Δυνάμεων** (Σχεδ. 7) τονίζεται:

- α) Η αρνητική στάση τους στην αρχή του αγώνα.
- β) Η αλλαγή στάσης της Αγγλίας επί υπουργίας εξωτερικών του Κάνιγκ λόγω δικών τους συμφερόντων.
- γ) Το 1824 κρίνεται σημαντικό με τη σύναψη δύο αγγλικών δανείων, οπότε και η Ρωσία μεταστρέφεται υπέρ της Ελλάδας.
- δ) Το 1825 τονίζεται το «ψήφισμα της υποτέλειας».
- ε) Από το 1824 η αγγλική στάση επηρεάζει υπέρ της Ελλάδας και τη στάση της Ρωσίας που παρασύρει το 1826 και τη Γαλλία (αποδοχή Πρωτοκόλλου Πετρούπολης).
- στ) Το 1827 τονίζεται η σύμπραξη των Μεγάλων Δυνάμεων και η ναυμαχία του Ναυαρίνου που θεωρείται αρχή για διπλωματικές εξελίξεις.

Καλό είναι να αναφερθεί στο σημείο αυτό ότι οι Μεγάλες Δυνάμεις αντιμετώπιζαν το ελληνικό θέμα ως μέρος του **«Ανατολικού θέματος»** που ως έκφραση χρησιμοποιείται ακόμα και σήμερα μεταφορικά. Επίσης γνωστή είναι η έκφραση η **«Μεγάλη Άρρωστη»**, όπως αποκαλούσαν την οθωμανική αυτοκρατορία που παρουσίαζε συμπτώματα κόπωσης και παρακμής.

Οι εργασίες των μαθητών ,με το κείμενο και το φωτογραφικό υλικό που θα διαθέτουν ,καλό είναι να παρουσιάζονται στον Ηλεκτρονικό Υπολογιστή ,ώστε το μάθημα της Ιστορίας να ξεφεύγει από τα πλαίσια της στεγνής απομνημόνευσης και να εντάσσεται στα ενδιαφέροντα των σημερινών παιδιών .

Εξίσου σημαντική είναι και η επαναφορά της "Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης" που προσφέρει ενδιαφέρον ,γνώσεις ,φαντασία και χαλάρωση.

(Σχεδ. 1)

Πολεμικά γεγονότα

1821 ↑	1822 ↑	1823	1824 ↓	1825 ↓	1826 ↓	1827 ↑	1828 ↑	1829 ↑
<p>1. Τα σουλτανικά στρατεύματα απασχολημένα με τον Αλή Πασά στα Γιάννενα (και ο Χουρσίτ πασάς Πελ/νήσου).</p> <p>2. Επιτυχία της επανάστασης:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Στερεά Ελλάδα ♦ Πελ/νησο ♦ Νησιά (Σπέτσες, Ψαρά, Ύδρα, Κάσσο) <p>3. Μάχες Στερεάς Ελλάδας:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Αλαμάνα, Αθ. Διάκος (Απρ.). ♦ Χάνι της Γραβιάς, Οδ. Ανδρούτσος (Μαΐ.). ♦ Βασιλικά (Αυγ.). <p style="text-align: center;">⇒</p> <p>Οι Τούρκοι δεν μπαίνουν στην Πελ/σο (Ομέρ Βρυώνης, Κιοσέ Μεχμέτ).</p> <p>4. Νίκες στην Πελ/σο:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Βαλτέτσι (Νικηταράς εναντίον Μουσταφά) ♦ Άλωση Τριπολιτσάς, Θ. Κολοκοτρώνης (23 Σεπτεμβρ.). 	<p>1. Θάνατος του Αλή, Αποδέσμευση σουλτανικών στρατευμάτων από τα Γιάννενα.</p> <p>2. Σχέδιο δράσης Τούρκων:</p> <p>α. Ομέρ Βρυώνης Κιουταχής από Δ. Στερεά προς Β.Δ. Πελ/σο.</p> <p>β. Δράμαλης από Α. Στερεά προς Β.Α. Πελ/σο.</p> <p>γ. Τουρκικός στόλος στο Αιγαίο.</p> <p>3. Εναντίον Σουλίου: Κιουταχής, Ομέρ Βρυώνης, Αλ. Μαυροκορδάτος διαιρεί ελληνικό στράτευμα σε τρία τμήματα ⇒ ήπτα στο Πέτα (Ιουν), οι Σουλιώτες σε εξορία.</p> <p>4. Α΄ πολιορκία Μεσολογγίου (Κιουταχής, Ομέρ Βρυώνης)</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ παραπλανητικές διαπραγματεύσεις Μ. Μπότσαρη ♦ έφοδος 25^{ης} Δεκεμβρίου, νίκη Ελλήνων. <p>5. Χίος: καταστροφή (Μαρτ) Αντίποινα: Κ. Κανάρης (Ιουν).</p> <p>6. Δερβενάκια: νίκη Κολοκοτρώνη εναντίον Δράμαλη (Νοε).</p>	<p>1. Περιορισμένη επιχείρηση Ελλήνων λόγω αντίθεσης πολιτικών-στρατιωτικών και εξάντλησης οικονομικών.</p> <p>2. Περιορισμένες επιχειρήσεις Τούρκων λόγω πολέμου της με την Περσία και λόγω οικονομικής κάμψης.</p> <p>3. Κεφαλόβρυσο (κοινά στο Καρπενήσι) = θάνατος Μ.Μπότσαρη.</p>	<p>1. Εμφύλιος πόλεμος Ελλήνων.</p> <p>2. Σύμπραξη Τούρκων και Αιγυπτίων: Μωχάμετ Άλυ:</p> <p>α. καταστολή επανάστασης Κρήτης, Κάσσου, Ψαρών</p> <p>β. απόβαση αιγυπτιακών στρατευμάτων στην Πελ/νησο, Στ. Ελλάδα, νησιά (1825).</p> <p>3. Έλληνες: ζητούν αγγλικό δάνειο.</p> <p>4. Νίκες Ελληνικού στόλου (Αυγ):</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ ναυμαχία Μυκάλης (Κανάρης, Βατικιώτης, Μαρτζός) ♦ ναυμαχία του Γέροντα (Μιαούλης). <p>5. Ακολουθεί αδράνεια ελληνικού στόλου.</p>	<p>1. Εμφύλιος πόλεμος Ελλήνων (φυλάκιση Θ. Κολοκοτρώνη, Φεβρ., και Οδ. Ανδρούτσου).</p> <p>2. Ιμπραήμ στην Πελ/σο (νίκες):</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Μεθώνη ♦ Σφακτηρία ♦ Μανιάκι (θάνατος Παπαφλέσσα) <p style="text-align: center;">⇒</p> <p>3. Αποφυλάκιση Κολοκοτρώνη (Μαρτ). Συνδράμουν: Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, Δ.Υψηλάντης, Μακρυγιάννης.</p> <p>4. «Ψήφισμα Υποτέλειας».</p> <p>5. Ιμπραήμ: καταλαμβάνει Τρίπολη.</p> <p>6. Νίκη Ελλήνων στους Μύλους (Δ. Υψηλάντης).</p> <p>7. Φαβιέρος: οργάνωση τακτικού ελληνικού στρατού.</p> <p>8. Β. πολιορκία Μεσολογγίου (Απρ. '25 – Απρ. '26), Κιουταχής.</p>	<p>1. Β. πολιορκία Μεσολογγίου (συνέχεια): Κιουταχής + Ιμπραήμ = Πτώση Μεσολογγίου.</p> <p>2. Στερεά Ελλάδα στους Τούρκους.</p> <p>3. Κιουταχής=πολιορκία ακρόπολης Αθήνας.</p> <p>4. Γ.Καραϊσκάκης: σχέδιο αποκοπής ανεφοδιασμού του εχθρού :</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ μάχη στο Χαϊδάρι ♦ μάχη στην Αράχοβα. 	<p>1. Γ.Καραϊσκάκης=από Ελευσίνα στο Κερατοίни για αποκλεισμό του εχθρού. ≠ Επιμένει για επίθεση Τσορτς (αρχηγός ελληνικού στρατού ξηράς) και Κόχραν (αρχηγός ελληνικού στόλου) (Γ΄ Εθνοσυνέλευση).</p> <p>2. Αποφασίζεται επίθεση (23 Απρ.) → Θάνατος Καραϊσκάκη στο Φάληρο.</p> <p>3. 24 Απρ.: ήπτα Ελλήνων στο Ανάλατο ⇒</p> <p>4. Παράδοση ακρόπολης Αθηνών στους Τούρκους.</p> <p>5. Ιμπραήμ=λεηλασίες στην Πελ/σο.</p> <p>6. Ελληνικός στόλος άπρακτος.</p> <p>7. Κολοκοτρώνης: αδυναμία συνέχισης του αγώνα.</p> <p>8. Ναυμαχία Ναυαρίνου (8 Οκτωβρίου) (Αγγλία-Γαλλία-Ρωσία). Ήπτα Ιμπραήμ.</p> <p>9. Ρωσοτουρκικός πόλεμος → Αναγνώριση αυτόνομου ελληνικού κράτους από Τούρκους.</p>	<p>1. Ερχομός Ιωάννη Καποδίστρια:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ συγκρότηση τακτικού στρατού ♦ αρχηγός Πελ/σου ο Κολοκοτρώνης ♦ αρχηγός Στερεάς Ελλάδας ο Δ. Υψηλάντης. <p>2. Προσπάθεια αναζωπύρωσης επανάστασης Στερεάς Ελλάδας: Τα επαναστατημένα μέρη θα περιληφθούν στα όρια του νέου κράτους).</p> <p>3. Πελ/σος=γαλλικός στρατός με τον Μαιζόν εκκαθαρίζει την περιοχή από τον εχθρό.</p>	<p>Η τελευταία μάχη στην Πέτρα Βοιωτίας (Δ. Υψηλάντης)..</p>

Τα πολιτικά γεγονότα

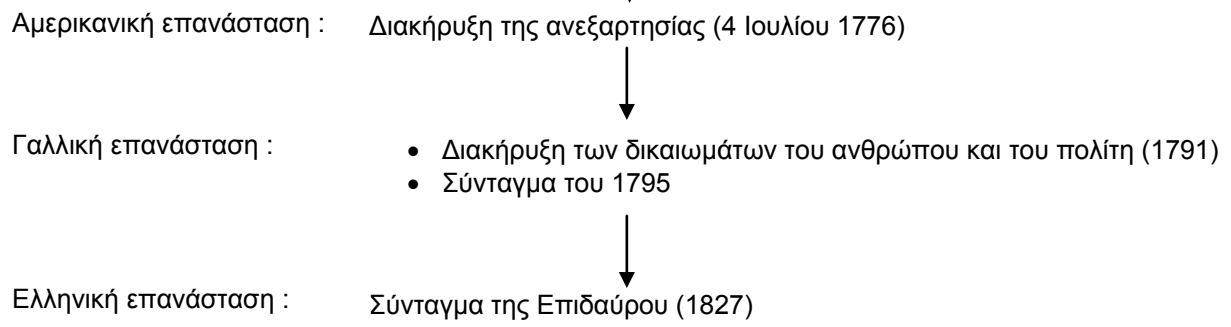
1821	1822	1823	1824	1825	1826	1827
1. Κοινότητες → 2. Τοπικές αρχές: <ul style="list-style-type: none"> ◆ Πελοποννησιακή Γερουσία (Πρόκριτοι) ◆ Γερουσία Δυτ. Χέρσου Ελλάδας (Φαναριώτης, Αλ. Μαυροκορδάτος) ◆ Άρειος Πάγος (Ανατ. Στερεά Ελλάδα) (Φαναριώτης Θ. Νέγρης) 3. Πρόκριτοι και Φαναριώτες <p style="text-align: center;">≠</p> Δ. Υψηλάντης (φιλικό) οπλαρχηγό λαός	Α' Εθνοσυνέλευση Επιδαύρου (Σχ. 4)	Β' Εθνοσυνέλευση Άστρους Κυνουρίας . (Σχ. 4) : Εντονη διαμάχη διοικητικής εξουσίας με στρατιωτικούς	Σύναψη Α' δανείου από Αγγλία με υποθήκη τα "εθνικά κτήματα".	Σύναψη Β' δανείου από Αγγλία ◆ «Ψήφισμα υποτέλειας» = οι Έλληνες ζητούσαν μόνο την αγγλική προστασία και οι Αγγλοι μπορούσαν να επέμβουν στα πράγματα της Ελλάδας.	Γ' Εθνοσυνέλευση Επιδαύρου : συγκλήθηκε κάτω από την πίεση των στρατιωτικών αποτυχιών και την λαϊκή καταγραφή εναντίον της κυβέρνησης. Διακοπή λόγω πτώσης του Μεσολογγίου	Γ' Εθνοσυνέλευση Τροιζήνας (συνέχεια μετά τη διακοπή του 1826) (Σχ. 4)
Εμφύλιος Πόλεμος (Σχ. 6)			A. 1823-1824 B. 1824-1825			

(Σχεδ. 3)

Α' Εθνοσυνέλευση - Επίδαυρος (1822)	Β' Εθνοσυνέλευση Άστρους Κυνουρίας (Μάρτιος 1823)	Γ' Εθνοσυνέλευση - Επίδαυρος (Απρίλιος 1826)	Γ' Εθνοσυνέλευση - Τροιζήνας (Μάρτιος 1827)
Αποφάσεις: - Αβασίλευτο πολίτευμα (« <u>προσωρινόν</u> πολίτευμα») - Το α' Σύνταγμα (φιλελεύθερο) «Οργανικός Νόμος» <div style="margin-left: 20px;"> Σώμα <ul style="list-style-type: none"> ◆ Εκτελεστικό 5μελές, πρόεδρος Αλ. Μαυροκορδάτος ◆ Βουλευτικό, πρόεδρος Δ. Υψηλάντης (κυρίως πρόκριτοι) ◆ Δικαστικό (επικρατούν οι πρόκριτοι) </div> - Κήρυξε ότι ο πόλεμος είναι εθνικός για την ανεξαρτησία του ελληνικού έθνους κατά το υπόδειγμα του κειμένου των Η.Π.Α., 1776) <p style="text-align: center;">Όμως:</p> - Αγνοήθηκαν κορυφαίοι Φιλικόι - Ο Κολοκοτρώνης: απλώς στρατηγός	- Μεγάλο οικονομικό πρόβλημα. - Τουρκικές επιθέσεις. - Βαριά ατμόσφαιρα: ο τόπος οδηγούνταν σε εμφύλιο. - Ορίζονται αναλυτικότερα άρθρα του Συντάγματος για ατομικές ελευθερίες. - Πρόεδρος εκτελεστικού: Πετρόμπεης Μαυρομichάλης και μετά Γ. Κουντουριώτης. - Οριμάζει η ιδέα για σύναψη εξωτερικού δανείου.	◆ Είδηση πτώσης Μεσολογγίου. ◆ Αντικατάσταση Κυβέρνησης Κιουτουριώτη από τη "Διοικητική Επιτροπή της Ελλάδος" με πρόεδρο τον Ανδρ. Ζαΐμη ◆ Απόφαση για μεσολάβηση της Αγγλίας για συμβιβασμό με την Τουρκία. ◆ Αρχιστράτηγος Στερεάς = Γ. Καραϊσκάκης ◆ Αρχιστράτηγος Πελ/σου = Θ. Κολοκοτρώνης	◆ Κυβερνήτης της Ελλάδας ο Λ. Καποδίστριας για 7 χρόνια. ◆ Αρχηγία στρατού: Ρ. Τσορτζ. ◆ Αρχηγία στόλου: Κόχραν. ◆ «Πολιτικόν Σύνταγμα της Ελλάδος»: <ul style="list-style-type: none"> α) Διάκριση τριών εξουσιών β) Καθορισμός αρμοδιοτήτων του κυβερνήτη. γ) Διατυπώνονται με σαφήνεια τα ατομικά δικαιώματα, η ιδιοκτησία, ελευθερία τύπου, η αναλογική κατανομή φόρων. ◆ Θεωρείται το δημοκρατικότερο Σύνταγμα της εποχής του. ◆ Σύγκριση με το Σύνταγμα του κειμένου της Διακήρυξης της Ανεξαρτησίας και με το γαλλικό του 1795.
Εμφύλιος Πόλεμος		A. 1823-1824 B. 1824-1825	

(Σχεδ. 4)

Διαφωτισμός
(επηρεάζει)

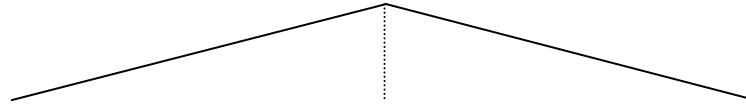

(Σχεδ. 5)

Ο εμφύλιος πόλεμος

- Διαφορές φατριών για την κατάληψη εξουσίας
- Διεκδίκηση για την "εθνική περιουσία"

1823 – 1825

<u>A. 1823-24</u>			<u>B. 1824-25</u>	
πρόκριτοι +	στρατιωτικοί (Κολοκοτρώνης) +	Σύμπραξη Τούρκων & Αιγυπτίων: ♦ Μωχάμετ Άλυ ♦ Ιμπραήμ	πρόκριτοι Πελοποννήσου*	εφοπλιστές (Γ. Κουντουριώτης)
Φαναριώτες +	Φιλικοί (Δ. Υψηλάντης) +		+	≠ +
μεγαλοεφοπλιστές	λαός		Κολοκοτρώνης	Στερεοελλαδίτες (Ι. Κωλέτης)
			*(παραμερίστηκαν στο Εκτελεστικό Σώμα από τους νησιώτες και Στερεοελλαδίτες)	
δύο κυβερνήσεις	<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="font-size: 2em; margin-right: 10px;">{</div> <div> <p style="margin: 0;">Κρανίδι (Γ. Κουντουριώτης)</p> <p style="margin: 0;">Τριπολιτσά (Θ. Κολοκοτρώνης)</p> </div> </div>		<p style="color: red; margin: 0;">♦ Αιματοχυσία</p> <p style="margin: 0;">♦ Η παράταξη των εφοπλιστών νίκησε (Κυβέρνηση Κουντουριώτη) :</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ σύλληψη και φυλάκιση του Κολοκοτρώνη ○ δολοφονία του Οδ. Ανδρούτσου <p style="margin: 0;">→ καταστροφή Κάσσου και Ψαρών</p> <p style="margin: 0;">→ ο Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο</p> <p style="margin: 0;">→ πτώση του Μεσολογγίου</p> <p style="margin: 0;">♦ αποφυλάκιση Θ. Κολοκοτρώνη και Πετρόμπη Μαυρομιχάλη</p>	
<p style="margin: 0;">Τελικά: υποχωρεί ο Κολοκοτρώνης.</p> <p style="margin: 0;">Αναγνωρίζει τη νέα κυβέρνηση Γ. Κουντουριώτη (Ναύπλιο)</p>				

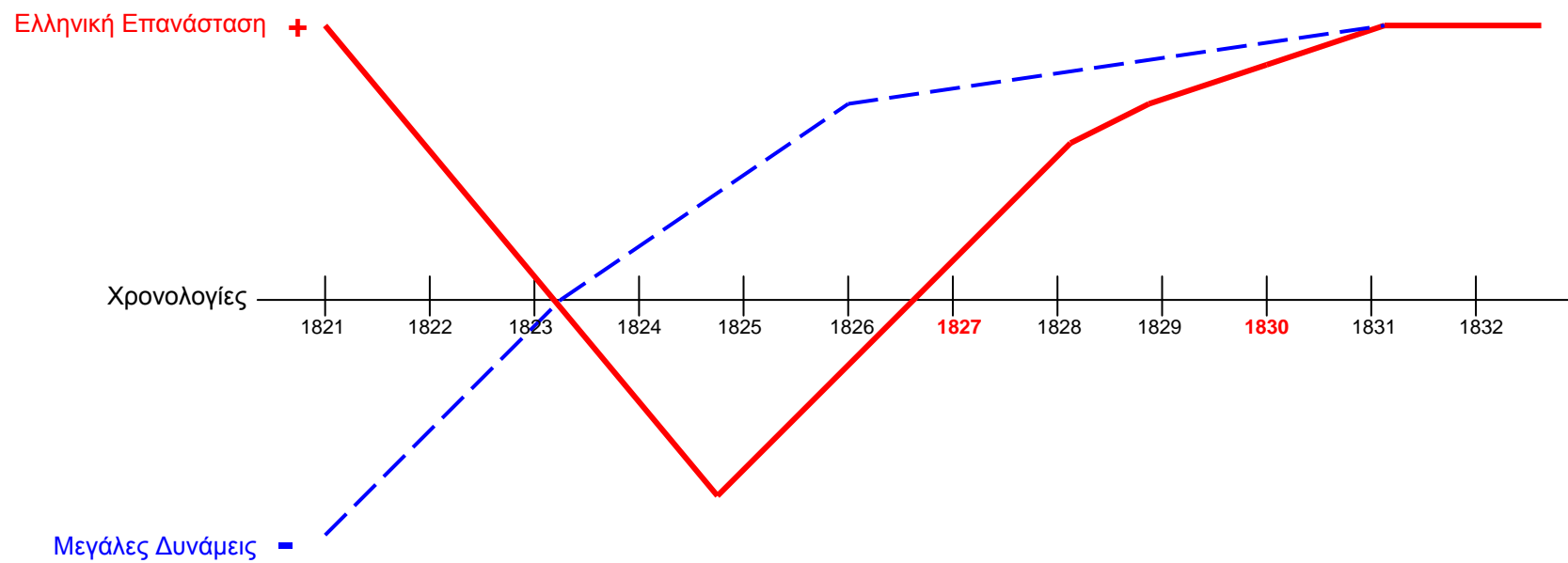
Οι μεγάλες δυνάμεις

1821 -	1824 +		1827 + ↑
<ul style="list-style-type: none"> - <u>Λάιπταχ</u> – Ιερά Συμμαχία. <u>Θέμα</u>: α) εξεγέρσεις στην Ιταλία, β) Αλ. Υψηλάντης. <u>Κατά</u> των επαναστάσεων και ο τσάρος Αλέξανδρος Α΄. - Απαγχονισμός Γρηγορίου Ε΄ = η Ρωσία διακόπτει διπλωματικές σχέσεις με Τουρκία. 	<p>A. Αγγλία: ↑</p> <ul style="list-style-type: none"> - σύναψη δύο δανείων με βαρύτατους όρους (1824 και 1825) 	<p>B. Ρωσία: ↑</p> <ul style="list-style-type: none"> - προτείνει ίδρυση 3 ηγεμονιών στην Ελλάδα (νησιά με το παλιό κοινοτικό σύστημα), φόρου υποτέλεις στο σουλτάνο ⇒ Απώριψη σχεδίου από τις άλλες δυνάμεις. 	<p>Ρωσία Αγγλία Γαλλία = υπογράφουν τη <u>Σύμβαση του Λονδίνου</u> (ή Ιουλιανή Σύμβαση) (όπως πρωτόκολλο. Πετρούπολης)</p> <p>Όρος: αποστολή ναυτικής δύναμης στα παράλια της Πελ/σου.</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ Άρνηση Τουρκίας για αυτόνομο κράτος ⇒ ♦ ναυμαχία του <u>Ναυαρίνου</u> (υπήρξε η αφετηρία διπλωματικών και πολιτικών εξελίξεων)
1822 -	1825 +		1828
<ul style="list-style-type: none"> - Βερόνα Ιταλίας. Ιερά Συμμαχία = δεν έγινε δεκτή η Ελληνική αντιπροσωπεία που είχε σκοπό να παρουσιάσει την ελληνική επανάσταση με εθνικό χαρακτήρα. - Αύγουστος: <u>C. Κάνινγκ</u> υπουργός εξωτερικών Αγγλίας: <ul style="list-style-type: none"> ♦ φιλελεύθερος αναγνωρίζει το ελληνικό έθνος ως εμπόλεμο 	<p>Αγγλία ↑</p> <ul style="list-style-type: none"> - η Ελληνική κυβέρνηση ζητά την αγγλική προστασία «ψήφισμα υποτέλειας» - Ο Κάνινγκ ανακοινώνει στο Μωχάμετ Αλυ ότι δε θα επιτρέψει αποστολή ενισχύσεων στον Ιμπραήμ. 	<p>Ρωσία ↑</p> <ul style="list-style-type: none"> - άνοδος στο θρόνο Νικολάου Α΄: ήθελε να αναλάβει πρωτοβουλία για εξεύρεση λύσης του Ελληνικού θέματος 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Πρωτόκολλο του Λονδίνου: Περιλαμβάνονται μόνο η Πελ/σου με τα γύρω νησιά και οι Κυκλάδες στο αυτόνομο ελληνικό κράτος.
1823 +	1826 + ↑		1830
<ul style="list-style-type: none"> - Αποφάσεις Αγγλίας: ↑ α) οι Τούρκοι να σέβονται χριστιανούς υπηκόους τους β) ο άγγλος αρμοστής των Ιονίων να θεωρεί τους Έλληνες εμπόλεμους και να αναγνωρίζει το δικαίωμα αποκλεισμού των περιοχών για ανεφοδιασμό Τούρκ. ⇒ Αύξηση της <u>αγγλικής</u> επιρροής στην Ελλάδα. 	<ul style="list-style-type: none"> - Μετά την πτώση του Μεσολογγίου η Ελληνική κυβέρνηση ζητάει μεσίτευση της αγγλικής κυβέρνησης για κατάπαυση των εχθροπραξιών. 	<p>Ρωσία + Αγγλία:</p> <p>→ <u>Πρωτόκολλο Πετρούπολης</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ ίδρυση <u>αυτόνομου</u> κράτους με το όνομα «Ελλάς» με καταβολή φόρου υποτέλειας στο σουλτάνο. Γ. Γαλλία αποδέχεται το πρωτόκολλο. 	<p>Με ενέργειες του Ι. Καποδίστρια ⇒ ανεξάρτητο Ελλ. Κράτος</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ <u>Πρωτόκολλο του Λονδίνου</u> 1830: Πελ/σος, Κυκλάδες, Στερεά Ελλάδα, Εύβοια.
			1831
			<p>Με προσπάθειες του Ι. Καποδίστρια: βόρειο σύνορο: η γραμμή του Παγασητικού – Αμβρακικού. Αυτό ισχύει από το 1832 με βασιλιά τον Όθωνα.</p>

Αλλαγή στάσης Μεγάλων Δυνάμεων στην επανάσταση του 1821

	α. Αγγλία	β. Ρωσία	γ. Γαλλία
Πότε			
Γιατί			
Ποιες οι ενέργειες			

Τον πίνακα συμπληρώνει ο μαθητής.

Τοποθέτησε πάνω στους άξονες τα σπουδαιότερα στρατιωτικά και πολιτικά γεγονότα της Ελληνικής Επανάστασης έως και τα χρόνια του Καποδίστρια.

Βιβλιογραφία

1. Β. Σκουλάκου – Ν. Δημακοπούλου – Σ. Κόνδη, «Ιστορία νεότερη και σύγχρονη», τεύχος Α, Β΄ Λυκείου, ΟΕΔΒ.
2. των ιδίων: τεύχος Β, Γ΄ Λυκείου.
3. Απ. Βακαλόπουλου: «Ιστορία της ελληνικής επανάστασης του 1821», ΟΑΔΒ. Αθήνα 1971.
4. Απ. Βακαλόπουλου: «Νέα Ελληνική Ιστορία 1204-1985», Εκδόσεις Βάνιας, Θεσ/κη 1992.
5. Β. Σφυρόερα: «Οι Έλληνες επί Τουρκοκραταίς», Πανεπιστ. Εκδόσεις, Αθήνα 1975.
6. Β. Κρεμμυδά: «Νεότερη Ιστορία, ελληνική και ευρωπαϊκή», Εκδ. Τυπωθήτου – Γ. Δάρδανος, Αθήνα 2001.
7. «Απομνημονεύματα στρατηγού Ι. Μακρυγιάννη», Εκδ. Βεργίνα.
8. «Απομνημονεύματα Θ. Κολοκοτρώνη», Εκδ. Βεργίνα
9. Γ. Κορδάτου, «Μεγάλη Ιστορία της Ελλάδας», 10^{ος} τόμος, 19821 – 1832, Εκδ. 20^{ος} αιώνας.
10. Γ. Κορδάτου: «Η κοινωνική σημασία της ελληνικής επανάστασης του 1821», Εκδ. Επικαιρότητα, Αθήνα 1974.
11. Εμμ. Ξάνθου: «Απομνημονεύματα περί της Φιλικής Εταιρείας», Εκδ. Πάπυρος Πρες Ε.Π.Ε.
Για τη θεματική προσέγγιση της Ιστορίας όλα τα κείμενα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και του Γυμνασίου και του Λυκείου.
Επίσης Άρης Φακίνου: «Το κάστρο της μνήμης», Εκδ. Καστανιώτη.
12. F.-G. Dreyfus, R. Marx, R. Poidevin: «Γενική Ιστορία της Ευρώπης: Η Ευρώπη από το 1789 μέχρι το 1848», τόμος 5^{ος}, Εκδ. Παπαζήση.
13. Ν.Γ. Σβωρώνου: «Ανάλεκτα Νεοελληνικής Ιστορίας και Ιστοριογραφίας», εκδ. Θεμέλιο, 1987.
14. Ι.Σ. Κολιόπουλου: «Νεότερη Ευρωπαϊκή Ιστορία, 1789-1945», Εκδ. Βάνια, Θεσ/κη 1987.
15. Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, εκδοτική Αθηνών, ΙΒ΄ Τόμος